

УДК 613.3

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ВИНИКНЕННЯ ПРОФЗАХВОРИВАНЬ

Ющенко Н. Ф., здобувач вищої освіти, гр. ХТ-181
Науковий керівник: **Денисова Н. М.**, к.т.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

До професійних захворювань належать такі захворювання, які виникли внаслідок професійної діяльності працюючого та зумовлені виключно або переважно впливом шкідливих речовин, певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою, однократного впливу на працівника шкідливих факторів фізичного, біологічного та хімічного характеру [1]. За інформацією Інституту медицини праці АМН України динаміка профзахворюваності за останні 10 років суттєво коливається. Але загальна кількість офіційно хворих на профзахворювання, на думку фахівців Міністерства охорони здоров'я, багато більша, до того ж близько 15% хворих мають по 2 та більше захворювань [2]. Приховування інформації про наявність профзахворювань вигідно не тільки підприємцю, але й працівнику, який має ризик втратити високооплачувану роботу. Руїнування профілактичної медицини та неякісне проведення медоглядів не відображає в повному обсязі проблем зі здоров'ям працівника.

Згідно з гігієнічною оцінкою умов праці за результатами проведених лабораторних досліджень в різних галузях (машинобудування, сільськогосподарська, хімічна та ін.) виявлено перевищення нормативів по вмісту пилу у повітрі робочої зони та хімічних речовин становить 33%, наявність шуму – 30 %, вібрації -14 %[3]. Кількість профзахворювань визначає тривалість роботи (стаж) в умовах підвищених рівнів та концентрацій шкідливих виробничих факторів. Так, якщо стаж роботи в шкідливих умовах становить 25 років та більше, то й кількість профзахворювань вища – 67 %, 20-25 років – 22,4%, 15-19 років – 4,7 % [3]. Крім того на розвиток профзахворювань впливає характеристика шкідливих факторів: перевищення ГДК у 3-5 разів – 59,6 %, 1-2 рази – 24,3% [3].

Серед найбільш розповсюджених професійних захворювань, які виявляють у працівників, зайнятих у сфері матеріального виробництва – бронхіти, бронхіальна астма (частіше для підприємств хімічної промисловості), неврити слухових нервів та вібраційна хвороба (для машинобудівних виробництв) [2].

За даними Держкомстату України кожен четвертий із зайнятих на виробництві працює в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормативам. Найнебезпечніші умови праці притаманні для вугільної промисловості -74,1%, металургії – 59,6 %, нафтогазової – 55,6 %, хімічної – 43,2 % [2].

Такі умови праці обумовлюють зниження адаптаційних можливостей людського організму і можуть призвести до порушень його життєво важливих функцій, зменшити опір до дії як професійних так і інших факторів ризику. Це призводить до того, що упродовж останніх років спостерігається збільшення питомої ваги підприємств із значним ризиком формування у працівників професійної патології.

Важливим напрямом для розробки комплексної системи профілактики профзахворювань є професійний психофізіологічний добір під час прийому на роботу і моніторинг стану адаптації в процесі роботи у шкідливих умовах праці, що може забезпечити зниження профзахворюваності до 45%[1].

Також, з метою профілактики та зменшення рівню професійної захворюваності серед працівників, необхідно розробити та затвердити плани-графіки проведення обстежень і визначення технічного стану технологічного обладнання та механізмів, поступово виводити з експлуатації або проводити ремонт машин та механізмів, котрі не відповідають вимогам охорони та гігієни праці.

В умовах сучасного епідемічного стану Урядом прийнято рішення про доповнення переліку професійних захворювань, що можуть отримати працівники внаслідок своєї професійної діяльності, коронавірусною хворобою (COVID-19) [1].

Аналіз причин виникнення професійних захворювань окреслює коло таких проблемних питань, як використання недосконалих технологій, машин та механізмів, відсутність, неефективність, несправність засобів індивідуального захисту, недосконалість та несправність вентиляційних систем, порушення режимів праці.

Список використаних джерел

1. Уряд розширив перелік професійних захворювань для захисту медпрацівників. URL <https://www.me.gov.ua>
 2. Трюхан О.А. Профілактика професійних захворювань: теоретичний аспект” /О.А. Трюхан// Охорона праці. - №4. - 2018 р.. - С.66-69.
 3. Денисова Н.М. Прогнозування шкідливого впливу умов праці на здоров'я працюючих промислових підприємств/ Н.М. Денисова, Н.П. Буяльська //Вісник Міжнародної Академії безпеки життєдіяльності.- №3. – «Основа», 2019. – С.83-89.
-